

ANVISNINGAR I SKOGSBRUK

SVENSKA
SKOGSVÅRDSFÖRENINGENS
FÖRLAG

PRIS HAFT. 3:—, KART. 4:—.

Bn. 1404

ANVISNINGAR I SKOGSBRUK

*Avsedda för undervisning vid skogsvårdskurser,
lantmannakurser och folkhögskolor samt till
hjälpreda för den mindre skogsägaren*

XIV

ANDRA UPPLAGAN

UTARBETAD PÅ UPPDRAG AV
KUNGL. DOMÄNSTYRELSEN OCH SVENSKA SKOGSVÅRDSFÖRENINGEN

---

*Svenska Skogsvårdsföreningens Förlag
Stockholm*

I n n e h å l l

	Sid.
Företal.	
KAP. I. Skogens betydelse för landet	1
KAP. II. Skogsmarken	9
Mineraljorden	9
Humusämnen	13
Vittring	15
Jordmänsbildning	16
Kvävet i skogsmarken	17
Torvmarker	17
Markförsämringar	18
Markförbättringar	18
Bonitering av skogsmark	20
KAP. III. Våra skogar i forntid och nutid	22
Barrskogar	25
Lövskogar	30
Trädlösa växtsamhällen	34
KAP. IV. Trädens allmänna byggnad och livsföreteelser	36
KAP. V. Våra skogsträd	40
Tall	40
Gran	43
En och idgran	46
Björk	46
Ek	50
Al	51
Asp	53
Bok	54
Avenbok	55
Ask	55
Alm	55
Lönn	55
Lind	55
Rönn	56
Oxel	56
Hägg	56
Hassel	56
Pil	56
Lärk	56
Silvergran	58
Övriga inplanterade främmande trädslag	58
Trädslagens livsbetingelser	60
KAP. VI. Grunderna för skogsuppskattning	61
Redskap	61
Uppskattning av liggande stammars och stamdelars kubikmassa	62
Uppskattning av stående stammars kubikmassa	64
Tillväxtberäkning	67
Skogsskötselns planläggning (skogsindelemning)	68
KAP. VII. Skogsodling och därmed samhörande åtgärder	71
Hyggesvård	71
Anskaffning av skogsfrö	76
Tall- och granfrö	76
Lövträdfrö	79

	Sid.
Jämförelse mellan sådd och plantering	79
Såddmetoder	80
Rutsådd	80
Strecksådd	84
Bredsådd	85
Uppdragning av skogsplanter	85
Plantering	88
Planteringsmetoder	90
Plantering i öppna gropar	90
Spettplantering	91
Plantering i fyllda gropar	92
Klimplantering	92
Kupplantering	93
Plantering i omvänd torva	93
Skogsodlingskostnad	93
Skogsodlingens vård och skydd	95
KAP. VIII. Beståndets utveckling	97
Skogsbestånd	97
Slutenhet	97
Grenrensning och självgallring	98
Stamklasser	98
Skiktformåga	99
KAP. IX. Avverkning	101
Beståndsvärden och dess betydelse	101
Röjning eller plantgallring	101
Gallring	103
Ljushuggning	109
Skogens slutavverkning eller förnyringshuggning	111
Blädning	112
Trakthuggning	116
Virkesproduktion i ett ordnat trakthyggesbruk	122
KAP. X. Omläggning av hagmark till betesäng	123
KAP. XI. Avverkning, utdrivning och försäljning av virke	131
De vanligaste virkessortimenten, deras sortering, aptering och försäljning	131
Runt virke	131
Skrätt virke	134
Kluyet virke	135
Försäljning av skog	136
Försäljning av skog å rot	136
Egen avverkning	137
Apteringsregler för sågtimmer	140
Huggnings- och körningsprestationer	145
KAP. XII. Dikning	147
Regler för dikesgrävning	150
KAP. XIII. En planmässig reglering av småskogsbruket	153
KAP. XIV. Skogseld	159
Lagen om förekommande och släckning av skogseld	162
KAP. XV. Skador	163
Klimatiska skador	163
Skadegörelser genom svampar	165
Skadegörelser genom insekter	171
KAP. XVI. Skogslagstiftning och skogsupplysning	179
Skogslagar	179
Enskildes skogar	179
Allmänna skogar	182
Skogsupplysning	182
Register	183

Företal till Andra upplagan.

Ar 1923 utkom första upplagan av *Anvisningar i skogsbruk för undervisning vid skogsvårdskurser, lantmannakurser och folkhögskolor samt till hjälpreda för den mindre skogsägaren.* Denna publikation, för vars förhistoria är redogjort i företalet till sagda upplaga, är sedan någon tid utgången från förlaget. Efter framställning av Kungl. Domänstyrelsen och tillstyrkande av vederbörande statsråd och chef för Kungl. Jordbruksdepartementet har 1928 års riksdag anvisat ett anslag av 700 kronor till redigering av denna bok i och för dess utgivning i en ny upplaga.

De senare åren ha medfört så stora framsteg inom skogsbruk och skogsforskning att en rätt grundlig omarbetning av boken blivit erforderlig. Den föreliggande *andra* upplagan har sålunda riktats med nyare erfarenheter och rön av större värde för skogshushållningen. Vissa kapitel ha helt och hållet omskrivits. Andra ha överarbetats. Därjämte har illustrationsmaterielet i viss utsträckning förnyats. Såsom följd härav har bokens omfång måst något vidgas.

Önskvärt hade varit om i den nya upplagan kunnat införas en redogörelse för olika slag av hägnader och vad därmed sammanhänger. Med hänsyn till rådande ovisshet om hur ägofredslagstiftningen kan komma att utformas, till vilken fråga 1929 års riksdag möjligen blir i tillfälle att taga ställning, har emellertid ansetts lämpligt att nu utesluta detta kapitel för att eventuellt framdeles, när frågan vunnit sin lösning, i ett supplement till boken behandla densamma.

Vid föreliggande upplagas utarbetande ha i första hand den första upplagens författare biträtt. Jägmästare E. GEETE har skrivit kap. III (delvis), V, VIII och IX (delvis) och jägmästare TH. GRINNDAL kap. VI, VII, X (delvis), XI och XIV. Docenten, dr O. TAMM har författat kap. II (und. "Bonitering av skogsmark"), professor T. LAGERBERG kap. III (delvis), IV samt XV (förra delen), professor G. LUNDBERG kap. XII och professor I. TRÄGÅRDH kap. XV (senare delen). Nya